

NOTA HERPETOLÒGICA

Primera llista de Reptils i Amfibis de Catalunya

PER

JOAQUÍM MALUQUER

La herpetologia catalana ha estat com a tal, fins al present poc estudiada, essent qui més hi ha treballat en els estudis sobre la fauna herpetològica espanyola el Dr. Boscà, quals treballs definitius encara no estàn publicats. Aquesta llista la dedico a ell, que amb tanta diligència ve aclarint mes dubtes i contestant a les meves consultes.

Aprofitant aquests darrers mesos, en que per l'època en que som no poden encara fer-se profitoses excursions herpetològiques, he anat aplegant datos i visitant alguns museus per a presentar aquesta llista que pot servir de base per a ulteriors estudis i a preparar per a més endavant un complet catàleg de les especies que constitueixen nostra fauna herpetològica.

Per a l'ordre he seguit la classificació de Boulenger en les seves obres «Les Batraciens» i «The Snakes of Europe». Ademés, he consultat les publicacions del Sr. Boscà en la «Societat Espanyola de Historia Natural» i en la «Société Zoologique de France», i les obres «Herpetologia Europea», de Schreiber; «Faune de France», de Acloque; «Reptiles, Batraciens», de Granger; «Reptilien und Amphibien» de Werner; i «Reptilien und Amphibien» de Sternfeld; havent-me servit tots ells per a la classificació de molts dels exemplars anotats.

Per a cada espècie hi figuren les cites de Catalunya que he trovat referents a la mateixa, però com que no hi són totes, agrairé als consois i demés que puguin fer-ho, que m'enviïn exemplars, notes de localitats o qualsevulla detall referent a aquesta part de l'Història

Natural, amb lo que faràn un servei a la Ciència al contribuir al major coneixement de l'Herpetologia Catalana.

REPTILS I AMFIBIS DE CATALUNYA

AMPHIBIA

ECAUDATA

DISCOGLOSSIDAE

- 1 — *Alytes obstetricans* Laur.
 Masnou ! VII 1915.
 Figueras ! IX 1915.
 Capellades (Museu de l'I. C. d'H. N.)
 Sarrià (Museu del C. de S. Ignasi).

PELOBATIDAE

- 2 . — *Pelodytes punctatus* Daud.
 Figueras ! IX 1915.
 Barcelona (Boscà, in litt.)
- . — *Pelobates cultripes* Cuv.
 Vilamajor ! VI 1915.
 Ampurias ! V i VII 1915.
 Masnou ! VII 1915.
 Artesa de Segre ! IX 1915.
- . — *Bufo vulgaris* Laur.
 Masnou ! VIII 1915.
 Figueras ! IX 1915.
 Prat del Llobregat ! 25, III 1915.
 Tarrassa (Museu de l'I. C. d'H. N.)
 Capellades (Museu de l'I. C. d'H. N.)
 Coves de Serinyà (Barnola, in litt.)
 Vallés (Plantada. But. I. C. d'H. N., any 1903, n.º 22-23)

5.—*Bufo calamita* Laur.

Ampurias ! V 1915.

Figueras ! IX 1915.

Prat del Llobregat ! 25, III 1915.

Barcelona (Soler i Pujol).

Pedralbes (Barcelona) (Museu del C. de S. I.)

Vallés (Plantada. But. I. C. d'H. N., 1903, n.º 22-23).

Seba (Montseny) (P. Barnola).

HYLIDAE

6.—*Hyla arborea* Cuv.

Vallés (Plantada. But. I. C. d'H. N., 1903, n.º 22-23).

Barcelona (Cisternas).

La Cerdanya (Martorell).

Probablement se tracta de la var. *meridionalis* Boettger. La espècie tipu a Catalunya, amb seguretat no tinc més notícia d'haverse trovat que per el Dr. Boscà (in litt.).

7.—*Hyla arborea*, Cuv. var. *meridionalis*, Boettger.

Masnou ! VII 1915.

Prat del Llobregat ! 1911.

Sarrià (Museu del C. de S. I.).

RANIDAE

8.—*Rana esculenta* L.

Vilamajor ! VI 1915.

Masnou ! VII 1915.

Castelldefels ! 13, II 1916.

Caldas de Montbuy, 12, III 1916.

Prat del Llobregat ! 25, III 1916.

Capellades (Museu I. C. d'H. N.).

Vallés (Plantada. But. I. C. d'H. N., 1903, n.º 22-23).

9.—*Rana temporaria* L. (*Rana fusca* Th.).Nuria (Cadevall. But. I. C. d'H. N., 2.ª ep., any II, n.º 8-9).10.—*Rana ibérica*, Blgr.

Vallés (Plantada. But. I. C. d'H. N., 1903, n.º 22-23).

CAUDATA

SALAMANDRIDAE

- 11.—*Salamandra maculosa* Laur.
 Sant Fós de Capcentellas (S. Maluquer).
 Sant Cugat del Vallés (S. Maluquer).
 Vallés (Plantada. But. I. C. d'H. N., 1903, n.º 22-23).
 Montserrat (Museu I. C. d'H. N.).
 Vallvidrera (Museu del C. de S. I.).
 Montseny (Museu del C. de S. I.).
 Sant Medí (Barcelona)!
- 12.—*Molge marmorata* Latr.
 Vilamajor ! VI 1915.
 Vallés (Plantada. But. I. C. d'H. N.).
- 13.—*Molge aspera* Dugés.
 La Junquera. (Perez Arcas).
 La Cerdanya. (Martorell).

REPTILIA

CHELONIA

TESTUDINIDAE

- 14.—*Clemmys caspia* Gmel. (*Emys caspica* Gmel.)
 Culera (Font i Sagué. But. I. C. d'H. N., 2.ª ep., any V,
 n.º 8-9).
 Vilaseca de Solcina (L. Navàs, S. J., «Boletín de la Socie-
 dad Aragonesa de Ciencias Naturales», XI-06).

CHELONIDAE

- 15.—*Thalassochelys caretta* L.
 Costa Catalana. Accidental. (Museu Martorell).

SAURIA

GECKONIDAE

16.—*Tarentola mauritanica* L.

Figueras ! IX 1915.

Masnou ! VIII 1915.

Caldas de Montbuy ! 12, III 1916.

Santa Coloma de Gramanet. (Museu I. C. d'H. N.)

Sarrià. (Museu del C. de S. I.)

Vallés. (Plantada. But. I. C. d'H. N., 1903, n.º 22-23).

Barcelona (Cisternas).

17.—*Hemidactylus turcicus* L.

Vallés. (Plantada. But. I. C. d'H. N., 1903, n.º 22-23).

Santa Coloma de Gramanet. (Museu I. C. d'H. N.)

LACERTIDAE

18.—*Lacerta muralis* Laur.

Figueras ! IX 1915.

Tibidabo ! II 1916.

Castelldefels ! II 1916.

Caldas de Montbuy ! III 1916.

Prat del Llobregat ! 25, III 1916.

Artesa de Segre ! IX 1914.

Sarrià. (Museu del C. de S. I.)

Aquesta espècie es presenta en gran nombre de varietats.

19.—*Lacerta ocellata* Daud.

Figueras ! IX 1915.

Castelldefels ! II 1915.

El Coll. (Museu I. C. d'H. N.)

Sarrià. (Museu del C. de S. I.)

Montseny. (Museu del C. de S. I.)

Barcelona. (Cisternas).

20.—*Lacerta viridis* Daud.

Camprodón. (Roca).

Figueras ! ? (But. I. C. d'H. N., Gener 1916).

- 21.—*Psammodromus algirus* L.
 Sant Pere Màrtir. (Museu del C. de S. I.)
 Vallvidrera. (Museu del I. C. d'H. N.)
 Girona. (Cisternas).
- 22.—*Psammodromus hispanicus* Fitz.
 Santa Cristina ! VII 1915.
 Càn Tunis. (Museu I. C. d'H. N.)
 Castelldefels. (Museu del C. de S. I.)
 Barcelona. (Martorell).

ANGUIDAE

- 23.—*Anguis fragilis* L.
 Prat del Llobregat !
 Santa Coloma de Gramanet. (Museu I. C. d'H. N.)
 Montserrat. (Museu del C. de S. I.)
 Torrent de Betlém. (Barcelona, P. Barnola, S. J., in litt.)
 Vallvidrera. (P. Barnola, S. J., But. I. C. d'H. N., any XI,
 n.º 6.)
 Vallés. (Plantada. But. I. C. d'H. N., 1903, n.º 22-23.)
 Camprodón. (Roca).

SCINCIDAE

- 24.—*Chalcides lineatus* Leuck.
 La Cenia. (Tarragona, Museu I. C. d'H. N.)

OPHIDIA

COLUBRIDAE

- 25.—*Tropidonotus natrix* L.
 Canal d'Urgell, III 1905. (Museu I. C. d'H. N.)
 Castellar de'n Huch, VIII 1907. (Museu I. C. d'H. N.)
 Montseny. (Museu del C. de S. I.)
 Vallés. (Plantada. But. I. C. d'H. N., 1903, n.º 22-23)
 Barcelona. (Cisternas).
 Camprodón. (Roca).
 Folqué. (Lleida). (S. Maluquer, in litt.)
 Santa Fé (Montseny). (Museu I. C. d'H. N.)

26.—*Tropidonotus viperinus* Latr.

- Caldas de Montbuy ! III 1916.
 Barcelona. (Museu I. C. d'H. N.)
 Castelldefels. (Museu I. C. d'H. N.)
 Capellades. (Museu I. C. d'H. N.)
 Sarrià. (Museu del C, de S. I.)
 Vallés. (Plantada. But. I. C. d'H. N., 1903, n.º 22-23)
 Barcelona. (Cisternas).
 Camprodón. (Roca).
 Artesa de Segre. (S. Maluquer, in litt.)
 Montseny (Santa Fé). (Museu I. C. d'H. N.)
 Prat del Llobregat ! 1911.
 Riu Ter (Museu Residència S. J., Barcelona).

27.—*Zamenis gemonensis* Laur.

- Catalunya. (Boulenger. «The Snakes of Europe», pàg. 127.)
 Probablement la cita es refereix a la var. *viridiflavus*.
 Dr. Franz Werner en Reptilien und Amphibien, pàg. 109
 diu que no's trova en la Península Ibèrica.

28.—*Zamenis gemonensis* Laur., var. *viridiflavus* Lacep.

- La Cerdanya (Martorell).
 La Espluga de Francolí. (Museu Residència, S. J., Barcelona).

29.—*Coluber quattuorlineatus* Lacep. (E. *quattuorradiatus*, Gmelin).

- Catalunya (Gmelin).

A propòsit d'aquesta especie diu Boulenger en la pàg. 184 del seu citat llibre sobre les Serps d'Europa: «Les cites del *C. quattuorlineatus* Lacepède, sin. *Elaphis quattuorradiatus* Gmelin, en varies localitats de França és certament degut a alguna confusió amb el *C. scalaris* i *C. longissimus*». Això em fa creure que potser ho sigui a Catalunya també una confusió.

30.—*Coluber longissimus* Laur. (*Elaphis Aesculapii* D.)

- Santa Coloma de Gramanet. (Museu I. C. d'H. N.)
 Vallés. (Plantada. But. I. C. d'H. N., 1903, n.º 22-23).

- 31.—*Coluber scalaris* Boie.
 Castelldefels ! 1911.
 Capellades. (Museu I. C. d'H. N.)
 Santa Coloma de Gramanet. (Museu I. C. d'H. N.)
 Montseny. (Museu del C. de S. I.)
 Tibidabo. (Museu del C. de S. I.)
 El Coll. (Museu del C. de S. I.)
 Olesa de Montserrat. (Museu Martorell).
 Vallés. (Plantada. But. I. C. d'H. N., 1903, n.º 22-23).
- 32.—*Coronella gironnica* Daud.
 Sarrià. (Museu del C. de S. I.)
 Barcelona. (Boscà).
- 33.—*Coelopeltis monspessulana* Herm.
 Rosas ! 1915.
 Monjuich. (Museu Martorell).
 Capellades. (Museu del C. de S. I.)
 Prat del Llobregat. (Joan Maluquer).
 Sarrià. (Museu del C. de S. I.)
 Catalunya. (Cisternas).
 Sant Pere Màrtir. (Museu Residència S. J., Barcelona).

VIPERIDAE

- 34.—*Vipera aspis* L.
 Vall d'Aràn. (Museu Martorell).
 Nuria. (Cadevall).
 Vallés. (Plantada. But. I. C. d'H. N., 1903, n.º 22-23).
 Montseny. (Graells).
- 35.—*Vipera latastei* Boscà.
 Montserrat. (Museus I. C. d'H. N. i C. de S. I.)
 Santa Coloma de Gramanet. (Museu I. C. d'H. N.)
 Barcelona. (Cisternas).
 Olot. (Museu Residència S. J., Barcelona).
 Catalunya. (Museu I. C. d'H. N.)

A l'observar-se les localitats d'aquesta llista es notarà desseguida que són poquíssimes les citades, no figurant-hi apenes les de les pro-

víncies de Tarragona i Lleida. Això permet suposar que, després d'una curiosa exploració d'aquestes i de Montseny, Montserrat, Vall d'Aràn i alguna altra localitat típica, podrien citar-se algunes espècies més de les que aquí figuren, aixís com constatar amb exactitud la presència d'alguna espècie que tinc per quelcom dubtosa.

Barcelona 14 de Mars de 1916.

El plet de la falguera del "Pasteral"

PER

J. M. DE BARNOLA, S. J.

Bon tros de camí és tindria avançat en l'estudi descriptiu de les espècies orgàniques, tant vegetals com zoològiques, si totes les descripcions que d'elles fan els autors en llibres especialitzats, fossin sempre exactes, precises i complertes, i si sobre d'això no's tingués encara que haver compte de la sinonímia, verdader caos de la sistemàtica i causa de la pèrdua d'un temps preciós pels naturalistes, com molt bé feu remarcar l'erudit malacòlec Paul Fischer (1). Ara, si s'ensopega amb aquestes dugues causes d'erro, tenen d'esdevenir com a natural conseqüència *forçoses*, però *involuntaries*, equivocacions al fer la diagnosi de les espècies. Gens, doncs, té d'extrany el dubte que formulàrem primerament en les comunicacions científiques del mes d'Octubre de 1914, que'ns determinà posteriorment a escriure una nota més extensa, que no aparegué en nostre Butlletí fins a Maig de 1915. Dubte resolt explícit i concretament en un article de nostre honorable consoci, Dr. Cadevall, mitjansant una interessant corres-

---

(1) «La appreciation de ces synonymes dévore une partie du temps consacré aux sciences naturelles». *Manuel de Conchyliologie*, p. 321.